

Nr 92.

Ankom till riksdagens kansli den 1 juni 1932 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i 3 och 17 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 19 februari 1932 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 111, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) L a g

angående ändring i 3 och 17 §§ lagen den 27 juni 1896 (nr 42 s. 1) om rätt till fiske.

Härigenom förordnas, dels att i 3 § lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske, vilken paragraf senast ändrats genom lagen den 6 juni 1930 (nr 197), skall mellan första och andra styckena införas ett nytt stycke av nedan angivna lydelse, dels att till 17 § samma lag skall fogas ett nytt stycke av det innehåll, som nedan angives:

3 §.

I Norrbottens — — — och onsdag.

I Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge ävensom Gotlands län må, med de inskränkningar nedan stadgas, strömmingsfiske med garn (skötar) inomskärs idkas av varje svensk undersåte:

strandägaren äge ensam rätt till sådant fiske i vatten, som har mindre djup än tio meter eller finnes på ett avstånd ej överstigande etthundraåttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager, dock vare, där inom Uppsala, Stockholms, Blekinge och Gotlands län å viss ort de fiskande av ålder oklandrat utövat strömmingsfiske med garn å mindre vattendjup eller närmare stranden än nu sagts, de därvid bibehållna;

utan strandägarens samtycke må garn ej utsättas i en sammanhängande sträcka till större längd än fyrahundrafemtio meter eller med mindre avstånd mellan skilda garnsträckor än etthundra meter, ej heller, så länge strandägaren nyttjar av honom behörigen utmärkt notvarp, närmare detta än trehundra meter;

strömmingsfisket vare strandägaren förbehållet

i Slätbaken, Tränöfjärden och Gropviken jämte angränsande vatten innanför linjer, som tänkas draga dels från Djursö norra udde rätt till fastlandet över sydligaste udden av Lilla Rimmö, dels över smalaste delen av sundet mellan Djursö och Yxnö, dels ock där kortaste avståndet är mellan Norra Finnö och fastlandet,

i Valdemarsviken innanför en linje, som tänkes draga där kortaste avståndet är mellan Stora Älö och Kvädö,

i Syrsan och Bågviken samt Gudingefjärden innanför linjer, som tänkas draga dels över smalaste delen av sundet mellan Björkö och fastlandet, dels från Björkö södra udde till sydligaste udden av Lilla Rätö, dels ock från västligaste udden av sistnämnda ö till närmaste ställe på fastlandet, samt

i Gamlebyviken och Lucernafjärden innanför en linje, som tänkes draga rätt åt söder från södra udden av Gränsölandet.

Vid de — — — skall dragas.

I Göteborgs — — — av Finsbolandet.

Vid Skånes — — — strandägaren förbehållet.

Där vid — — — rätt bibehållna.

De, som — — — och intrång.

Har strandägare — — — det underhåller.

17 §.

Finnes uppenbart — — — tredskandes bekostnad.

Samma lag vare, där notvarp uppenbarligen finnes hava blivit oriktigt utmärkt till läge eller sträckning eller hålles utmärkt å sådan tid av året, då det ej nyttjas, samt på tillsägelse rättelse ej genast sker.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1932.

2) Lag

angående ytterligare utsträckt tillämpning av lagen den 22 juni 1928 (nr 184) om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt.

Häri genom förordnas som följer:

Vad i lagen den 22 juni 1928 om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt är stadgat för det fall, att fiske med rörlig redskap vid strand inom Göteborgs och Bohus eller Hallands län blivit fritt, skall jämväl äga tillämpning, såvitt den ändring i lagen om rätt till fiske, som träder i kraft den 1 juli 1932, medför att varje svensk undersåte erhåller rätt att utöva strömmingsfiske med

garn (skötar) i fiskevatten inom Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge ävensom Gotlands län, där sådan rätt enligt äldre lag var förbehållen strandens ägare. Ersättning skall dock utgå allenast där strandägaren, med uteslutande av andra fiskande, efter den 1 januari 1897 men före den 1 januari 1932 själv eller genom annan tillgodogjort sig strömmingsfisket med garn.

Framställning om ersättning enligt denna lag vare ansedd såsom i rätt tid gjord, där den skett före den 1 juli 1937.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1932.

Beträffande utredningen i ärendet, i den mån den icke nedan beröres, tillåter sig utskottet hänvisa till de propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande i anledning av propositionen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen: Motioner.

1) I: 305 av herr *Reuterskiöld m. fl.*, likalydande med II: 436 av herrar *Anderson* i Norrköping och *Björkman*, vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition, nr 111.

2) I: 306 av herrar *Anderson, Erik*, och *Wijkström*, likalydande med II: 438 av herr *Carlsson* i Solberga *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen ville besluta, att de i Kungl. Maj:ts proposition nr 111 föreslagna inskränkingsområdena måtte utvidgas i enlighet med vad motionärerna anført och å en motionen bilagd karta med röda gränslinjer utmärkt, samt att den ändring av lagtexten, som ett bifall till detta yrkande medför, måtte verkställas av vederbörande utskott.

3) II: 433 av herr *Ward m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 111 med förslag till lag angående ändring i 3 och 17 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske m. m., måtte för sin del besluta, att tredje och fjärde styckena i 3 § nämnda lag må få följande ändrade lydelse:¹

strandägaren äge ensam rätt till sådant fiske i vatten, som finnes på ett avstånd ej överstigande etthundraåttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager, såvida icke strand utgöres av obebyggda öar och holmar, där strandägaren äge ensam rätt till fisket i vatten, som finnes på ett avstånd ej överstigande nittio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager, dock vare, där inom Uppsala, Stockholms, Blekinge och Gotlands län å viss ort de fiskande av ålder oklandrat utövat strömmingsfiske med garn närmare stranden än nu sagts, de därvid bibehållna;

utan strandägarens samtycke må garn ej utsättas, så länge strandägaren nyttjar av honom behörigen utmärkt notvarp, närmare detta än femtio meter.

¹ Härmed avses tydligen ändringar i det av Kungl. Maj:t föreslagna nya andra stycket i 3 §.

4) II:437 av herrar *Hällgren* och *Törnkvist* i Karlskrona, vari hemställets, att strömmings- eller sillfisket i Blekinge måtte bli förklaradt fritt för varje svensk undersåte även vid annans strand med undantag av där strandägaren nyttjar av honom upptaget behörigen utmärkt notvarp.

Beträffande de skäl, som åberopats såsom stöd för framställningarna, får utskottet hänvisa till motionerna.

Beträffande *strömmingsfiskets förekomst m. m.* får utskottet hänvisa till vad därom inledningsvis anföres i propositionen (sid. 5 ff.). Likaså får utskottet i fråga om *lagstiftningens historiska utveckling* intill tillkomsten av 1896 års fiskerättslag hänvisa till den framställning härav, som återfinnes i propositionen (sid. 7 ff.).

*Gällande lagbestäm-
melsers till-
komst.*

1852 års fiskeristadga upphävdes genom den nu gällande lagen om rätt till fiske. Till grund för denna låg ett den 15 november 1894 avgivet kommittébetänkande. Huvudreglerna i fråga om rätten att idka fiske i saltsjön återfinnas där i 1 och 2 §§. Enligt förstnämnda stadgande skulle varje svensk undersåte äga rätt att fiska i öppna havet, dock att vissa slag av fast fiskeredskap där finge utsättas endast med särskilt tillstånd. I 2 § föreskrevs, att saltsjöfisket inomskärs skulle tillhöra dem, som ägde stränder och holmar omkring fiskevattnet, medan vid öppna havsstranden och utom skären strandägarens enskilda fiskerätt skulle omfatta allt det vatten, som funnes till och med 180 meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av 2 meter vidtoges.

Den strandägaren sålunda principiellt tillkommande ensamrätten till fiske vid egen strand skulle emellertid vara underkastad åtskilliga inskränkningar. Enligt 3 § första stycket skulle sålunda, i huvudsaklig överensstämmelse med vad dittills gällt, strömmingsfiske med rörlig redskap inom Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län få idkas av varje svensk undersåte även vid annans strand å ställen, där sådant av ålder varit vanligt, såframt stranden bestode av skogsmark eller sten och ej av åker eller äng. Vidare skulle, enligt andra stycket, vid de delar av rikets västra kust, där för fångande av havsfisk, som ginge till stränderna i stora stim, de fiskande av ålder oklandrat följt fisken efter dess drev och fiskat vid annans strand, sådan rättighet fortfarande tillkomma dem. Slutligen föreslogs enligt 12 § andra stycket, att de fiskande, där de å viss ort av ålder oklandrat utövat fiske eller agntäkt vid annans strand annorledes än i lagen vore medgivet, skulle vara vid sådan rätt bibehållna.

Beträffande sin allmänna ställning till frågan om sedvanans betydelse vid fiskerilagstiftningens gestaltning yttrade kommittén:

Där rätten till fiske vore mer eller mindre oberoende av äganderätten till fiskevattnet, kunde under i övrigt gynnsamma förhållanden lätt uppstå en befolkning av yrkesfiskare, och om, såsom ofta vore fallet, denna vore för sin utkomst i väsentlig mån hänvisad till ett visst slags fiske eller fiske på en viss trakt, insåges lätt, vilken betänkelig rubbning i levnadsvillkor kunde vållas av en lagförändring. Vad sålunda anförts gällde icke allenast de skrivna lagbu-

den utan i lika hög grad de rättssatser, som bildats genom sedvana. Enligt vad erfarenheten visade, spelade sedvanerätten i hithörande frågor en synnerligt stor roll. I skilda delar av landet mötte man i fråga om rätten till fiske en eller annan lokal, på sedvana grundad uppfattning, som avveke från den skrivna lagen men vore fast rotad i befolkningens rättsmedvetande. Utan att förbise de olägenheter, en dylik lokal rättsbildning medförde, hade kommittén likväl trott det icke kunna ifrågakomma att upphäva dessa rättsedvanor utan, såsom förslaget utvisade, funnit sedvanerättens resultat i hithörande fall böra erhålla uttryckligt erkännande i lagstiftningen.

Den begränsning till rikets västra kust, som stadgandet i 3 § andra stycket om det s. k. stimfisket erhöll i jämförelse med motsvarande bestämmelse i fiskeristadgan, innebar enligt kommittén endast en redaktionell jämkning. I denna del anfördes i betänkandet huvudsakligen följande:

Stadgandet i 3 § andra stycket syftade i främsta rummet på det ymniga sillfisket vid bohuslänska kusten men även på annat, i viss mån därmed jämförligt fiske. Sin nuvarande formulering hade detsamma erhållit vid högsta domstolens granskning av det förslag, som legat till grund för 1852 års fiskeristadga; och hade därvid, enligt vad högsta domstolens protokoll utmärkte, avsetts att från strandägarerätten undantaga fångsten av sådan havsfisk, som ginge till stränderna i sådan ymighet, att det överstege strandägarens förmåga att ensam uppfånga densamma. Såvitt kommittén erfarit, hade någon tillämpning av ifrågavarande stadgande ej ägt rum annorstädes än vid rikets västra kust, särskilt Bohuslän. De arter av fisk, på vilka detsamma angivits vara tillämpligt, vore, förutom sillen, där denna förekomme i större ymighet, skarp-sill, makrill och gråsej. Kommittén hade icke ansett sig äga skäl att föreslå några förändringar uti nyssnämnda stadgande. Väl lede det intet tvivel, att vid vissa delar av västkusten fiske vid främmande strand sedan lång tid tillbaka fått oklandrat bedrivas även efter annan fisk än den, som ginge i stora stim, och med hänsyn härtill hade det blivit ifrågasatt att på ett eller annat sätt vidga stadgandets tillämpningsområde. Då emellertid kommittén i 12 § av sitt förslag hemställt om uttryckligt erkännande av de lokala sedvanor, genom vilka på sidan om lagstiftningen strandägarens fiskerätt här och där blivit till andra fiskandes förmån inskränkt, hade nyss antydda avvikelser från de gällande bestämmelserna ej ansetts vara av behovet påkallad. En jämkning i redaktionen av ifrågavarande stadgande hade emellertid blivit av kommittén vidtagen. Då nämligen stadgandet ej ansåges tillämpligt på östersjökusten och något skäl för en förändring i detta avseende ej föreläge, föresloges en avfattning, som tydligen utmärkte, att detsamma avsåge endast rikets västra kust.

Efter att i fråga om 12 § andra stycket hava framhållit, att i många delar av landet fiskeristadgans bestämmelser om enskild strandägarerätt vid fiske icke tillämpats, utan att vid sidan av den skrivna lagen den uppfattningen sedvanemässigt gjort sig gällande, att fisket vore mer eller mindre fritt för allmänheten, framhöll kommittén, hurusom detta i främsta rummet gällde vissa delar av de kustlandskap, vilka först under 1600-talet förenats med Sverige, men att en mera omfattande undersökning helt säkert skulle giva vid handen, att en liknande sedvanerättslig uppfattning om fiskets frihet mångenstädes av ålder gjort sig gällande även vid östersjökusten. Härefter fortsatte kommittén:

De lokala sedvanor, om vilka nu talats, vore av alltför stor vikt för landets fiskarebefolkning för att vid en revision av fiskerilagstiftningen kunna läm-

nas obeaktade. Vådorna av mera väsentliga rubbningar i rådande grundsatser om fiskerätt hade redan framhållits; och till förekommande av dylika rubbningar syntes det vara av nöden, att lagstiftningen i förevarande fall, där sedvanerätten av särskilda anledningar kommit att erhålla större betydelse än på de flesta områden, och där den lokala naturen av dess resultat lade alltför stora hinder i vägen för dessas införlivande med den skrivna lagen, genom en allmän bestämmelse gäve sitt uttryckliga erkännande åt dessa resultat.

Ifrågavarande bestämmelse bibehölls oförändrad i det förslag, som av Kungl. Maj:t framlades för riksdagen, men blev inom denna föremål för omarbetning. Lagutskottet fann det visserligen kunna anses önskvärt, att lagstiftningen lämnade sitt skydd åt en fiskarebefolkning, som för utövande av sin näring icke hade någon rätt, allenast sed att lita sig till, men ansåg ej tillrädligt att tillmäta de lokala sedvanorna i allmänhet en sådan vikt, som föreslagits, utan att något verkligt behov av dylik inskränkning i den enskildes strandäganderätt kunde anses ådagalagt. I enlighet härmed och på i övrigt anförda skäl hemställde utskottet, att det föreslagna stadgandet i 12 § andra stycket skulle utgå, och att i stället i 3 § måtte upptagas en bestämmelse av innebörd, att de lokala sedvanorna tillerkändes rättslig betydelse endast vid fiske i saltsjön med rörlig redskap samt, i fråga om de östra och södra kusterna, med den ytterligare begränsning, att sedvanorna icke skulle gälla vid fiske inomskärs.

Det av 1894 års kommitté framlagda förslaget blev, såvitt nu är i fråga, i huvudsak godkänt av riksdagen, dock med den av lagutskottet beträffande 12 § andra stycket föreslagna ändringen. Lag i ämnet utfärdades den 27 juni 1896.

*Fråga om
ändrad lag-
stiftning.*

I en vid 1912 års riksdag väckt motion (nr 17 i andra kammaren) hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att lagen om rätt till fiske skulle erhålla sådant tillägg, att strömmingsfiske medelst skötar inom Stockholms län kunde å ställen, där sådant av ålder varit vanligt, avgiftsfritt få idkas av varje svensk undersåte, såframt sommarnotvarp ej där funnes utmärkt.

Jordbruksutskottet, dit motionen hänvisades, fann i utlåtande (nr 27) — under åberopande särskilt av vad vid behandlingen av 12 § andra stycket i 1894 års kommittéförslag förekommit inom riksdagen — det kunna anses fastslaget, att de fiskare, vilkas intressen genom motionen skulle tillgodoses, icke sedan gammalt ägde någon rätt att bedriva strömmingsfiske i annans fiskevatten. Då enligt utskottets åsikt ett stadgande i den uti motionen antydda riktningen skulle alltför mycket ingripa på äganderätten till de hemman, till vilka fiskevattnet hörde och vilkas egentliga värde låge i detsamma, och dessutom mången gång bliva hemmansägarna till hinder att själva idka strömmingsfiske i deras fiskevatten, hemställde utskottet, att motionen icke måtte av riksdagen bifallas.

Första kammaren beslöt i enlighet med utskottets hemställan, varemot andra kammaren biföll ett reservationsvis framställt yrkande, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande den rätt till strömmingsfiske medelst skötar vid annans strand, som av ålder kunde anses hava tillkommit icke jordägande fiskare inom Stockholms läns skärgård, samt för riksdagen framlägga förslag till de åtgärder för tryggande av dessa fiskares utövning av

sitt yrke, vartill en dylik utredning kunde föranleda. På grund av kamrarnas stridiga beslut förföll alltså frågan.

I en den 6 december 1919 till Kungl. Maj:t inkommen skrivelse anhöllö åtskilliga fiskare i Kvarsebo socken av Östergötlands län om vidtagande av åtgärder för tillförsäkrande åt sökandena av rätt att utöva deras gamla näringsfång med skötfiske i Bråviken.

Med anledning av denna framställning anbefallde Kungl. Maj:t — som redan tidigare uppdragit åt kammarkollegiet att verkställa utredning rörande fiske-rättsförhållandena vid vissa av rikets kuster — kollegiet att utsträcka denna utredning till att omfatta jämväl återstående kuster, nämligen inom Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands och Kalmar ävensom Gotlands län.

Inom kammarkollegiet verkställdes utredningen av kammarrådet A. W. Dufwa. Under återopande härav framlade kollegiet i skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 augusti 1924 förslag till ändring i vissa delar av 1896 års fiske-rättslag, innefattande bl. a., att fisket skulle i betydande omfattning frigivas.

Beträffande västkusten föranledde kammarkollegiets förslag efter vissa omarbetningar propositioner till 1928 och 1930 års riksdagar (nr 2 resp. 70); i anslutning till dessa propositioner erhöll varje svensk undersåte i stort sett rätt att vid rikets västra kust idka fiske även vid annans strand, såvitt angår Göteborgs och Bohus samt Hallands län dock endast med rörlig redskap, allt i huvudsaklig överensstämmelse med dittills gällande sedvanor.

I fråga om rikets övriga kuster innehöll förslaget huvudsakligen de ändringar i dittills gällande rätt, att strandägares enskilda fiskerätt inomskärs inskränktes till att omfatta allenast det vatten, som funnes till och med 180 meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av 2 meter vidtogs, samt att i sådant vattenområde fiske finge jämväl av annan än strandägare bedrivas, där de fiskande av ålder oklandrat utövat fisket. I vad förslaget avsåg dessa kuster, befanns detsamma ej ägnat att omedelbart läggas till grund för någon lagstiftning i ämnet. Beträffande särskilt det ifrågasatta lagfästandet av sedvanemässigt rådande förhållanden å vissa nu ifrågavarande delar av ostkusten anmärkte chefen för justitiedepartementet i den nyss berörda propositionen till 1928 års riksdag, att frågan om vilka åtgärder i detta och liknande fall lämpligen borde vidtagas, tydligen icke låte sig bedöma utan ingående lokala undersökningar.

I en vid 1928 års riksdag väckt motion (nr 304 i andra kammaren) hemställdes, att riksdagen, i samband med behandling av sistberörda proposition, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om fortsatt och skyndsamt utredning samt framläggande av förslag angående ändrade bestämmelser om fiskerätten i rikets östra delar med särskilt aktgivande på strömmingsfisket i Bråviken.

Jordbruksutskottet, dit motionen hänvisades, hemställde i utlåtande (nr 33), att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att klarlägga, vilka åtgärder vore erforderliga för reglerande av förhållandena rörande strömmingsfisket med skötar och vinternot å vissa delar av rikets ostkust, samt att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Den av riksdagen sålunda begärda utredningen framlägges genom förevärande proposition.

Beträffande under utredningen utförda *lokala undersökningar* och i samband därmed *inkomna framställningar* torde få hänvisas till redogörelsen härför i propositionen (sid. 14 ff.). Likaledes torde utskottet få i fråga om *avgivna utlåtanden* i ärendet hänvisa till propositionen (sid. 23 ff.).

Departements-
chefen.

Till stöd för lagändringsförslaget har departementschefen lämnat följande motivering:

»Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen för fiskerilagstiftningens utveckling hava bestämmelserna om saltsjöfisket lidit av otydlighet och lämnat rum för olika tolkningar. Huruvida strandäganderätten ursprungligen varit i vårt land rådande jämväl i fråga om saltsjöfisket är en fråga, som nu icke kan med någon visshet besvaras. Även om så varit förhållandet, framgår emellertid otvetydigt av äldre författningsbestämmelser, att denna strandäganderätt redan tidigt varit i hög grad begränsad av äldre sedvana. Till skydd för denna hava, om ock i något skiftande ordalag, bestämmelser upptagits i de av mig förut omnämnda fiskeriförfattningarna fram till 1896 års lag. I detta hänseende är det av stort intresse, att inskränkningarna i strandäganderätten gå längre i det vid 1760—1762 års riksdag upprättade projektet till fiskeristadga än i de senare utfärdade författningarna. Enligt nyssnämnda projekt gjordes inomskärsfisket fritt enligt samma regler, som gällde för fisket utom skären, varjämte upptogos särskilda bestämmelser till skydd för äldre sedvana även för det fria fisket efter sill och annan stimfisk. Grundsatsen om begränsningen av strandägarens fiskerätt inomskärs blev visserligen ej lagfäst i 1766 års stadga, men i fråga om 'sillfiske i Östersjön' upptogs i stadgan den bestämmelsen, att varje svensk undersåte vore berättigad att utan avseende å äganderätten till stranden idka dylikt fiske, där 'någon ymnighet' därav kunde visa sig. Även om denna bestämmelse icke skulle hava avsett strömmingsfisket i Östersjön, måste detta fiske anses inbegripet under den i nämnda stadga jämväl förekommande bestämmelsen om rätt för de fiskande att efter gammal vana följa saltsjöfiskens efter dess drev. I 1852 års fiskeristadga kom någon bestämmelse om sillfisket icke att upptagas. Anledningen härtill synes icke vara fullt klar. Av de uttalanden, som gjorts i samband med stadgans tillkomst, torde emellertid icke kunna dragas den slutsatsen, att den samtidigt i viss mån ändrade bestämmelsen om rätt till stimfiske vid annans strand icke alltjämt skulle gälla jämväl i fråga om Östersjön. Väl har sedermera 1894 års fiskelagskommitté föreslagit, att nämnda bestämmelse begränsades till att avse rikets västra kust. Men härvid är att märka, att kommittén samtidigt upptagit ett stadgande om lagfästande i allmänhet av sedvanans betydelse jämväl i fråga om fisket inom skären, varigenom den föreslagna begränsningen skulle hava blivit utan betydelse. Emellertid kom under ärendets fortsatta behandling, såsom i det föregående nämnts, endast begränsningen att kvarstå, medan bestämmelsen om sedvanans erkännande, såvitt nu är i fråga, bortföll.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde de före 1896 års lag gällande bestämmelserna få anses hava innefattat rätt för varje svensk medborgare att utöva strömmingsfiske jämväl inomskärs vid de delar av rikets östersjökust, där sådant av ålder varit vanligt.

Efter tillkomsten av 1896 års lag gjordes snart gällande, att de faktiska förhållandena med avseende å strömmingsfisket inomskärs ej överensstämde med lagens innehåll. Av redogörelsen för de nu verkställda undersökningarna framgår, att från lagens bestämmelser avvikande sedvanor allmänt förekomma vid garnfiske efter strömming å nu ifrågavarande kuster. Det ligger emellertid i sakens natur, att dessa sedvanor under tidernas lopp varit underkastade ganska stora växlingar. I vissa fall hava de förmått att väl hävda sin ställning, under det att i andra, där förhållandena varit mindre gynnsamma, de så småningom utträngts och fallit i glömska. Ej sällan torde förklaringen här till vara att söka däri, att strandägarna med särskild styrka motsatt sig ett utnyttjande av vattnet från andra fiskares sida och därigenom förmått hindra fortvaron av ett sedvanemässigt fritt fiske. Efter tillkomsten av 1896 års lag har ock sedvanans ställning i hög grad försvagats i och med det att den lagliga grunden för dess fortbestånd därigenom undanryckts. Vad särskilt angår Bråviken synas förhållandena inom olika delar av densamma redan tidigt hava gestaltat sig olika. Under det att på vissa håll sedvanan förmått att alltjämt göra sig gällande, har på andra — såsom synes framgå av den utav vissa strandägare förebragta utredningen — strandägarfisket avgjort vunnit övertaget. Vad jag nu yttrat om sedvanans förekomst gäller ock i fråga om dess omfattning och närmare innehåll. Inom större delen av den blekingska och även flestades i den uppländska skärgården har sålunda fisket bedrivits i det närmaste fritt även i omedelbar närhet av stränderna. I övriga trakter synes visserligen fisket närmast land i allmänhet hava varit strandägarna förbehållet, varemot vattnet på något avstånd från stranden, särskilt i de mångstades förekommande större fjärdarna, torde såsom regel varit fritt även för icke strandägande fiskare. Stundom hava, enligt vad framhållits, endast grannar eller fiskare från närbelägna orter bedrivit fritt garnfiske i visst vatten. Orsaken till denna begränsning torde dock i de flesta fall helt enkelt hava varit den, att fisket där icke varit ekonomiskt lönande för fiskare från mera avlägsna orter. På samma sätt förklaras otvivelaktigt en mycket betydande del av de fall, då garnfisket uppgivits aldrig hava varit fritt inom ett visst jämförelsevis isolerat område. Även inom ett fåtal större vikar och fjärdar med ett mera betydande strömmingsfiske — belägna så gott som uteslutande i norra delen av Kalmar län samt inom Östergötlands län — synes något fritt garnfiske icke hava förekommit. Det är anmärkningsvärt, att de mestadels slutna vatten, i vilka garnfisket sålunda icke är fritt, i allmänhet äro desamma, inom vilka de stationära strömmingsformerna äro förhärskande, och dit alltså de från havet invandrande stimmen i regel ej plägat komma. Sambandet mellan den äldre lagstiftningen om stimfisket vid östersjökusten och sedvanan i dessa trakter synes påtagligt.

Att de nu rådande förhållandena i rättsligt avseende icke kunna anses tillfredsställande, torde vara ovedersägligt. Redan 1894 års fiskelagskommitté har, såsom i det föregående nämnts, framhållit de betydande nackdelar, som äro förenade med ett frångående vid lagstiftningen av sådana i befolkningens rättsmedvetande djupt rotade sedvanor som dem, varom i förevarande fall är fråga. Även på de orter, där det fria garnfisket allttjämt fortgår utan invändningar från strandägarnas sida, har dock genom nu gällande rättsregler skapats ett osäkerhetstillstånd, som uppenbarligen måste vara till skada för fiskerinäringens utveckling. Behovet av nya bestämmelser har ock understrukits i åtskilliga av de nu inkomna yttrandena i detta ärende. Jag tillåter mig i denna del särskilt hänvisa till de uttalanden, som gjorts av länsstyrelsen i Östergötlands län samt av lantbruksstyrelsen. Sistnämnda myndighet har starkt framhållit betydelsen för havsfiskets rationella bedrivande därav, att tillgång funnes till en stam av yrkesfiskare med fisket till enda eller huvudsaklig inkomstkälla, samt tillika erinrat, hurusom det utgjorde en nödvändig förutsättning för ett framgångsrikt strömmingsfiske med garn, att tillfälle bereddes de fiskande att följa strömmingen på dess vandringar i skärgården. Enligt länsstyrelsens åsikt vore det angeläget, att en lagändring komme till stånd, då eljest den nuvarande stammen av yrkesfiskare säkerligen på flera platser vore dömd till undergång. Väl har, särskilt av strandägare inom norra delen av Kalmar län och inom vissa delar av Östergötlands län, gjorts gällande, att ett frigivande av strömmingsfisket i den utsträckning, som förordats i departementsförslaget, skulle bliva till stort men för den strandägande befolkningen och i hög grad begränsa denna befolknings utkomstmöjligheter. I stort sett torde dessa farhågor vila på missuppfattning av förslagets innebörd. Genom de bestämmelser, som i förslaget upptagits till skydd för strandägarefisket, torde detta i allt väsentligt tillförsäkras samma ställning, som det för närvarande intager. I detta hänseende sträcker sig förslagets syfte icke längre än till att bereda yrkesfiskarna skydd i det fiske, som de med stöd av äldre sedvana redan utöva. Det torde ock utan vidare vara uppenbart, att ett förhinderande av denna yrkesfiskarnas näringsutövning skulle ur social och nationalekonomisk synpunkt vara ägnat att ingiva de starkaste betänkligheter. Under sådana förhållanden torde icke annan utväg stå till buds än att, såsom de hörda myndigheterna samstämmigt förordat, i lagstiftningen återskänka dessa sedvanor det skydd, som de tidigare ägt. I detta sammanhang torde även böra framhållas, att för de särskilt inom Kalmar och Östergötlands län talrika strandägare, vilka bedriva strömmingsfiske huvudsakligen med garn och som, på grund av det egna fiskevattnets ringa omfattning, ofta i väsentlig grad äro hänvisade till fiske jämväl å andra vatten, ett lagfästande av denna sedvana måste anses innebära en betydande fördel. Den i vissa yttranden framställda principiella invändningen, att ett frigivande av ifrågavarande fiske skulle innebära ett ingrepp i strandägarnas lagliga rätt, synes mig under dessa omständigheter icke i och för sig kunna tillmätas avgörande vikt. Vid bedömandet av denna fråga måste ock stor betydelse tilläggas det förhållandet, att ifrågavarande sedvana tillkommit och utvecklats sig i skydd av tidigare lagstiftning

samt att de yrkesfiskare, varom här är fråga, i flertalet fall utöva sin näring i god tro om sin rätt.

Vid en reglering av rätten till strömmingsfiske å nu ifrågavarande kuststräckor bör, såsom jag redan framhållit, uppenbarligen eftersträvas, att denna såvitt möjligt ansluter sig till nu rådande sedvana. Men å andra sidan ligger det i sakens natur, att för vinnande av enhetlighet och överskådlighet smärre avvikelser måste ske. Härtill kommer, att ett noggrant fastställande av sedvanans förekomst och innebörd å varje särskild ort med hänsyn till de sinsemellan stridiga uppfattningarna härom knappast är möjligt. Från nu angivna utgångspunkter hade i departementsförslaget dels upptagits vissa allmänna begränsningar i fråga om fiskets utövande, dels ock från den fria fiskerätten undantagits vissa större vattenområden, i vilka fisket redan nu idkas uteslutande av strandägare.

Vad angår de allmänna begränsningarna hade föreslagits, att vattenområdet närmast stränderna alltjämt skulle helt förbehållas strandägarna, därvid till vinnande av likformighet i bestämmelserna sagda område givits samma utsträckning som strandägarnas enskilda fiskevatten utomskärs eller till och med 180 meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av 2 meter vidtog. Då fjällfiske huvudsakligen bedreves inom detta vatten, skulle redan genom en dylik begränsning sagda fiske komma att i väsentlig mån förbli ooberört av den ifrågasatta lagstiftningen. Till ytterligare skydd för fjällfisket hade upptagits ett stadgande av innehåll, att garnfiske efter strömming finge av annan än strandägaren utövas allenast i vatten med visst, jämförelsevis större djup, å vilket annan fisk än strömming i allmänhet ej uppehölle sig. Detta djup ansågs lämpligen kunna bestämmas till 10 meter.

Såsom framgår av redogörelsen för de inkomna yttrandena hava från varandra motsatta utgångspunkter anmärkningar framställts mot departementsförslagets ståndpunkt i denna del. Av strandägare har sålunda framhållits, att förslaget medförde alltför stort intrång i strandägarens fiskerätt, under det att från fiskarehåll anmärkts, att bestämmelserna inskränkte på den fria fiskerätten i större omfattning än som överensstämde med gällande sedvana. Särskilt har från fiskarebefolkningen i Blekinge och Uppsala län gjorts gällande, att garnfisket inom dessa län vore utan begränsning fritt för varje fiskande, varjämte av fiskare inom Stockholms län uttalats, att enahanda vore förhållandet beträffande vissa delar av Stockholms skärgård.

Vad angår förhållandena inom Kalmar, Östergötlands och Södermanlands län torde av den verkställda utredningen framgå, att det fria fisket icke av ålder omfattat det egentliga strandfisket; ej heller synas från yrkesfiskarnas sida några anspråk i denna riktning tidigare hava framkommit. Anmärkningarna synas fastmera avse, att djupe av 10 meter tilltagits för stort. Med hänsyn till strandägarnas berättigade intresse att ostört utöva sitt strandfiske lär det vara ofrånkomligt, att en avgränsning mellan strandfisket och det fria fisket kommer till stånd, och jag finner ur denna synpunkt övervägande skäl tala för departementsförslaget, såvitt angår dessa tre län.

Emellertid synas de särskilda förhållanden, som flestades äro rådande i Uppsala, Stockholms och Blekinge län, böra föranleda en utvidgning av det fritt garnfiske upplåtna området inom dessa. En sådan utvidgning skulle kunna ifrågasättas ske på det sätt, att garnfisket för dessa län helt frigåves. En annan utväg, som förordats i en del yttranden, är att jämte de för övriga län upptagna reglerna införa en kompletterande bestämmelse, varigenom det av ålder bedrivna fria fisket skyddas jämväl för det fall, att det idkas närmare land eller å mindre vattendjup än som eljest är föreskrivet. Vad särskilt Stockholms län angår torde med hänsyn till de skiftande förhållandena inom länets skärgård den sist antydda lösningen vara att föredraga. Då denna ej heller för de båda övriga länen torde medföra några större olägenheter och därigenom jämväl vinnas mera enhetliga regler, har jag stannat vid att för samtliga tre länen föreslå upptagandet av en bestämmelse av nu angivet innehåll. Då, såsom kammarkollegiet framhållit, förhållandena inom Gotlands län i allt väsentligt torde överensstämma med de inom Blekinge län rådande, har jag ansett Gotlands län böra i nu angivna hänseende likställas med de förut nämnda länen.

Enligt departementsförslaget är notfisket i varje fall ägaren förbehållet. Till skydd för detta fiske innehåller förslaget, att strömmingsgarn ej må utan strandägarens samtycke utsättas inom 300 meters avstånd från notvarp, så länge detta av strandägaren nyttjas, varjämte förslaget förutsätter, att notvarpet å sådan tid skall finnas behörigen utmärkt. Av vissa strandägare har påyrkats, att garnfiske inom notvarpen med hänsyn till därav föranleda olägenheter vid notdragningen bör helt förbjudas. Av lantbruksstyrelsens majoritet har förordats en precisering av stadgandet i den riktning, att större skydd beredes notvarpen å tid, då notdragning icke äger rum. Av det i 3 § föreslagna stadgandet, jämfört med den föreslagna bestämmelsen i 17 § andra stycket, torde framgå, att strandägaren är berättigad att genom utmärkning skydda varpet under hela den årstid, då varpet av honom användes för notdragning, även om sådan icke regelbundet äger rum. Härmed torde i allt väsentligt de av lantbruksstyrelsen framförda önskemålen vara tillgodosedda. Enligt vad jag från sakkunnigt håll inhämtat, torde någon olägenhet för notfisket icke vara att befara därav, att garnfiske idkas i notvarpet å andra tider. Jag har alltså icke ansett tillräckliga skäl föreligga att på denna punkt avvika från departementsförslaget.

Till förekommande av att notvarp skulle kunna hållas utmärkt jämväl under årstid, då detsamma ej användes, eller att de fiskande genom oriktig utmärkning av notvarp skulle avstängas från dem eljest tillkommande fiske, hade i departementsförslaget såsom andra stycke till 17 § i lagen upptagits en bestämmelse om befogenhet för den, som lede men av utmärkningen, att få handräckning för densammas avlägsnande. Någon anmärkning mot bestämmelsen har icke framställts, och den torde alltså böra bibehållas.

Till skydd för strandfisket hade slutligen i förslaget upptagits stadgande om viss maximilängd å garnsträckorna samt visst minimiavstånd mellan skilda garnsträckor i avsikt att därigenom förhindra utestängande av strömmingsstim-

men ävensom annan vandringsfisk från strandägarens innanför belägna vatten. Mot ifrågavarande föreskrifter har från fiskarehåll gjorts gällande, att de borde helt utgå eller att i varje fall det föreskrivna avståndet mellan garnsträckorna borde minskas. Då syftet torde kunna vinnas även med något mindre avstånd, har jag efter samråd med sakkunnig ansett detta kunna nedsättas till 100 meter.

Såsom jag tidigare framhållit, torde det icke kunna helt undvikas, att de nu antydda reglerna i särskilda fall kunna medföra intrång i strandägarens fiskerätt utöver vad som följer av den på varje ort rådande sedvanan i fråga om rätten till fritt fiske. Av de verkställda undersökningarna torde dock kunna dragas den slutsatsen, att olägenheterna äro av jämförelsevis mindre betydelse. I detta hänseende torde först böra framhållas, att genom det fria garnfiskets begränsning till vatten med visst minimidjup och på visst avstånd från stranden en väsentlig del av de tätare skärgårdsområdena i verkligheten falla utanför de nya bestämmelsernas tillämplighetsområde. Utöver dessa allmänna inskränkningar hade i överensstämmelse med de principer, som legat till grund för departementsförslaget, vissa större vattenområden helt undantagits. Dessa områden äro belägna inom norra delen av Kalmar län och inom Östergötlands län samt utgöras, såsom framgår av departementsförslaget, huvudsakligen av Gamlebyviken, inre delen av Gudingefjärden jämte Syrsan och Bågviken samt Valdemarsviken och Slåtbaken. Beträffande nu nämnda områden torde ett dylikt undantagsstadgande vara så mycket mera motiverat, som strömmingsfisket därstädes, såsom jämväl anmärkts, intager en särställning. Med hänsyn till de inkomna yttrandena i denna del finner jag mig böra tillstyrka, att från den nya lagstiftningens tillämpning undantagas jämväl Tränöfjärden och Gropviken jämte vissa angränsande vatten. Det ligger i sakens natur, att dylikt undantag endast bör ifrågakomma beträffande områden, som äro geografiskt mera skarpt avgränsade och där tillika någon sedvana i fråga om fritt fiske icke kan påvisas. Därest inom någon del av ett större vattenområde råda andra fiskeförhållanden än beträffande vattenområdet i övrigt, möta ofta stora svårigheter för en avgränsning av områdets olika delar med därav följande osäkerhet beträffande fiskerätten. Ur nu antydda synpunkt har jag icke ansett tillräckliga skäl föreligga för en uppdelning av Bråviken och detta desto mindre som redan nu större delen av densamma måste anses upplåten till fritt fiske. Ett uteslutande av Bråviken i dess helhet skulle uppenbarligen för traktens yrkesfiskare medföra ett ödesdigert avbräck i deras näringsfång. I dessa fall bör strandägaren erhålla full gottgörelse för det intrång i fiskerätten, som han lider genom de nya bestämmelserna.

Jag övergår härefter till frågan om den ersättning, som bör tillkomma strandägare, därest genom garnfiskets frigivande i särskilt fall intrång kommer att ske utöver vad som följer av rådande sedvana. Härutinnan erinrar jag till en början om den rätt till ersättning, som tillerkändes strandägarna i anledning av 1928 års lagändring i fråga om fisket å västkusten. I lag den 22 juni 1928 om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt stadgas sålunda, att,

därest den gjorda lagändringen i något fall medför, att varje svensk undersåte erhåller rätt att utöva fiske med rörlig redskap vid strand inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, där sådant fiske enligt äldre lag var förbehållet strandens ägare, ersättning av statsmedel skall utgå för värdet av den förmån, som för honom gått förlorad genom att fisket blivit fritt, så ock för förlust, som av sådan anledning eljest må hava tillskyndats honom. Har fisket upplåtits till annan, skall även denne njuta ersättning för honom åsamkad skada. I samband med 1930 års lagändring hava dessa bestämmelser erhållit viss tillämpning jämväl beträffande Skånes västra kust.

I den inom justitiedepartementet upprättade promemorian hade i ersättningsfrågan anförts i huvudsak följande:

Då, såvitt nu ifrågavarande kuster anginge, gällande lag ej tillerkände sedvanefisket inomskärs någon rättslig betydelse och en direkt tillämpning av 1928 års ersättningslag följaktligen skulle i detta fall medföra, att ersättning komme att utgå även där garnfisket i verkligheten redan förut varit fritt för envar, syntes här enahanda grundsatser böra tillämpas som vid 1930 års lagändring i fråga om fisket med fast redskap vid Skånes västkust. Ersättning borde således komma i fråga endast då strandägaren verkligen visat sig räkna med fisket såsom en tillgång. Då genom de ifrågasatta bestämmelserna fullt tillfredsställande skydd måste anses hava beretts såväl strömmingsfiske med not och det närmast stränderna idkade garnfisket efter strömming som ock fångsten av andra fiskslag, borde ersättningsrätten vidare begränsas till att avse allenast det intrång, strandägarens garnfiske efter strömming lede genom att detta fiske i vissa delar av hans fiskevatten frigäves till allmänt begagnande. Av det sagda följde jämväl, att i de fall, där strandägaren hindrat andra från att idka strömmingsfiske med garn utan att dock själv vare sig direkt eller indirekt tillgodogöra sig detsamma, ersättning icke borde utgå. Med hänsyn till vad sålunda anförts, och då ett utövande av strömmingsfiske med garn, som tagit sin början först efter det förslag om ersättning framlagts, icke finge tillmätas betydelse, funnes ersättning böra utgå allenast i den mån strandägaren, med uteslutande av andra fiskande, efter den 1 januari 1897 men före den 1 januari 1932 själv eller genom annan tillgodogjort sig strömmingsfisket med garn. Liksom förut skett, borde tydligen jämväl arrendator erhålla gottgörelse i de fall, då förlust tillskyndades honom.

Mot departementsförslaget i denna del hava i allmänhet inga erinringar framställts från de i ärendet hörda myndigheterna. Dock hava av majoriteten inom lantbruksstyrelsen samt länsstyrelsen i Södermanlands län uttalats betänkligheter mot en lösning av ersättningsfrågan enligt dessa grundsatser, därvid särskilt framhållits, att strandägarens rätt till ersättning icke skäligen borde göras beroende av den omständigheten, huruvida han själv utnyttjat fisket med användande av strömmingsgarn eller ej, ett villkor, som saknade motsvarighet i 1928 års ersättningslag. Enahanda uppfattning har kommit till uttryck jämväl från strandägarehåll. Härtill må erinras, att mellan den i 1928 års lag upptagna regeln och den i departementsförslaget förordade icke torde föreligga någon principiell skillnad. Båda reglerna lära i praktiken leda till samma resultat. Ersättningsrätten är i båda fallen beroende av att strandägaren med andras uteslutande nyttjat fisket såsom honom ensam tillhörigt. Huruvida så skett är en fråga, som i sista hand kommer under bedömande vid ersättningsfrågans behandling inför domstol. Något uttryckligt uttalande härom

var icke erforderligt i fråga om den rätt till fiske, som före 1928 års lag tillkom strandägaren, då denna strandägarens fiskerätt redan tidigare var i lag begränsad med hänsyn till rådande sedvana och ersättningen till följd av nämnda förhållande alltså endast kom att omfatta de fall, där något sedvanemässigt fiske av andra fiskare icke kunde påvisas. Däremot råder jämväl formellt fullständig överensstämmelse mellan det nu föreliggande förslaget och 1930 års lagändring. Även i sistnämnda fall avsågs med lagändringen att bereda skydd åt ett på grund av sedvana utövat fiske, som enligt då gällande lag tillkom strandägaren ensam. Vid tillkomsten av 1930 års lagändring framhölls ock, att ersättning blott borde komma i fråga, när strandägaren med hänsyn till *faktiskt* rådande förhållanden skulle genom lagändringen tillskyndas ekonomisk förlust. Någon anledning att i nu förevarande fall låta ersättningen utgå oberoende av huruvida strandägaren verkligen tillgodogjort sig fisket såsom en ensamrätt för honom synes icke föreligga. Jag anser mig alltså böra vidhålla den uppfattning, varåt departementsförslaget på denna punkt givit uttryck. Ej heller kan jag finna, att, såsom vissa strandägare velat göra gällande, den nya lagstiftningen skulle vålla oklarhet i det rättsliga förhållandet mellan jordägare och arrendefiskare. Såsom i promemorian framhållits, kommer nämligen genom den avsedda tillämpningen av 1928 års lag även arrendator att bliva berättigad till ersättning för honom åsamkad skada. På grund av det anförda har jag funnit mig böra tillstyrka ett godtagande av departementsförslagets bestämmelser jämväl i nu ifrågavarande del.

De ersättningar, som må tillkomma strandägarna, böra uppenbarligen, såsom ock iakttagits vid 1928 och 1930 års lagändringar, utgå av statsmedel. Vad angår storleken av nämnda ersättningar har inom justitiedepartementet av sakkunnig person verkställts vissa beräkningar. Av dessa synes framgå, att ifrågavarande ersättningar icke torde uppgå till mera betydande belopp och icke komma att sammanlagt överskrida utan med all sannolikhet väsentligt understiga 200,000 kronor. Denna kostnadssumma kommer uppenbarligen ej heller att utgå på en gång utan fördela sig på ett flertal år. Till upplysning må nämnas, att den ersättning, som på grund av 1928 års ersättningslag hitills utgått, inskränker sig till ett belopp av omkring 40,000 kronor, avseende mistad fiskerätt inom Göteborgs och Bohus län. Beloppet har av länsstyrelsen i nämnda län utanordnats såsom förskottsmedel. Förslag till täckande av sagda förskott och den ytterligare ersättning, som intill nästa budgetårs utgång kan ifrågakomma, torde senare underställas Kungl. Maj:t av chefen för jordbruksdepartementet.»

Såsom framgår av det föregående, avses med förevarande lagändringsförslag att med en del inskränkningar frigiva strömmingsfisket med viss rörlig redskap, nämligen garn (skötar), inomskärs i Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge ävensom Gotlands län. I dessa län tillerkänner icke nu gällande lagstiftning — 1896 års lag om rätt till fiske — sedvanan någon rättslig betydelse med avseende å saltsjöfisket inomskärs.

*Lagförslaget
slaget
innebörd.*

Utskottet.

Av utredningen i ärendet torde framgå, att betydande svårigheter yppat sig, då det gällt att för den nu förevarande kuststräckan finna en både för fiskare och strandägare tillfredsställande lösning av ifrågavarande spörsmål. Utskottet har icke heller blivit övertygat om, att det förslag, som nu framlagts, innebär en sådan lösning. Uppenbart är till en början, att synnerligen tungt vägande skäl måste föreligga för vidtagande av åtgärder, som rubba strandägarnas nu gällande lagliga rättigheter beträffande fiske. Den omständigheten, att i viss utsträckning förefunnits och fortfarande förefinnas mot lagen stridande sedvanemässiga förhållanden beträffande strömmingsfisket, torde icke i och för sig böra tillmätas avgörande betydelse. Frågans kärnpunkt måste självfallet ligga däri, huruvida sådan sedvana är av ålder så fast rotad samt av så stor betydelse i socialt och ekonomiskt avseende, att angelägenheten av dess skyddande kan anses väga tyngre än de betänkligheter, som ett dylikt intrång i gällande rätt måste ingiva. Vad beträffar 1928 och 1930 års lagändringar på detta område torde onekligen med visst fog kunna göras gällande, att behovet av desamma var från berörda synpunkter ganska starkt motiverat. Utskottet kan däremot ej finna den utredning, som framlagts till stöd för nu föreliggande förslag, övertygande. Enligt utskottets mening måste det nämligen framstå såsom synnerligen tvivelaktigt, huruvida de icke strandägande fiskarna å förevarande kuststräcka med rätta kunna åberopa någon mera allmänt rådande sedvana att utöva fritt fiske i den omfattning, som lagändringen skulle berättiga till.

Utskottet anser sig icke heller kunna godtaga den utredning, som föreligger beträffande de kostnader, som genom förslagets genomförande skulle drabba statsverket genom skyldighet att till strandägare utgiva ersättning för mistad fiskerätt; och givetvis måste detta vara ägnat att väcka starka betänkligheter mot förslaget. Beträffande denna ersättningsskyldighet kan utskottet för övrigt icke undgå uttala tvekan därutinnan, att densamma gjorts beroende av huruvida strandägaren på visst sätt tillgodogjort sig fisket såsom ensamrätt. Då det åberopas, att samma regel 1930 fastställdes ifråga om Skånes västra kust, vill utskottet för sin del framhålla, att förutsättningarna å de olika kuststräckorna i detta avseende icke synas vara fullt jämförliga.

Även beträffande vissa andra förhållanden av vikt saknas enligt utskottets mening i föreliggande ärende tillräcklig utredning, varutinnan må framhållas, att det fortfarande synes vara ganska omtvistat och ovisst, i vilket ungefärligt antal de obesuttna yrkesfiskarna verkligen förekomma; i varje fall torde böra erinras, att på ifrågavarande kuststräcka förutsättningarna i större omfattning för en befolkning utan annat näringsfång än fiske ingalunda äro att finna i samma utsträckning som på västkusten. Närmare utredning saknas också om strömmingsfiskets ekonomiska betydelse för strandägarna.

Av det sagda torde framgå, att utskottet — i stort sett anslutande sig till i motionerna I: 305 och II: 436 framlagd uppfattning — icke funnit sig kunna godtaga den framlagda motiveringen för ifrågavarande förslag. Med denna ståndpunkt i huvudsaken har utskottet icke ansett sig böra närmare ingå på

förslagets detaljer. Utskottet vill dock därvidlag framhålla, att mot desamma framställtts åtskilliga anmärkningar, vilka icke synas sakna fog. Sålunda torde i varje fall kunna ifrågasättas, huruvida det skydd, som enligt förslaget skulle beredas strandägarna, skäligen kan anses tillräckligt.

Av ovan anförda skäl har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka lagändringsförslaget. Vid sådant förhållande torde något särskilt uttalande från utskottets sida beträffande de motioner, i vilka yrkats jämkningar i Kungl. Maj:ts förslag — som innebära längre gående frigivande av ifrågavarande fiske — icke vara erforderligt.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

1) med bifall till motionerna I: 305 och II: 436 avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition; samt

2) att motionerna I: 306 och II: 438, II: 433 samt II: 437 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 juni 1932.

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl E. Eriksson, Elof B. Andersson, Tjällgren, Granath, Fritiof Gustafson*, friherre *Lagerfelt* och *Dalberg*, samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Carlström, Uddenberg, Bengtsson* i Kullen, *Månsson* i Erlandsro, *Lindgren* och *Andersson* i Löbbo.

Reservationer:

1) av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Carl E. Eriksson, Elof B. Andersson, Granath, Dalberg, Uddenberg* och *Andersson* i Löbbo; som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse.

De efter tillkomsten av 1896 års lag snart nog framkommande kraven på revision av denna grundade sig framför allt därpå, att lagens bestämmelser i många fall icke stode i överensstämmelse med de faktiskt rådande förhållandena. Dessa krav hava ock, såvitt angår rikets västra kust, av statsmakterna beaktats, i det att genom 1928 och 1930 års lagändringar fisket där med vissa

undantag helt frigivits, i fråga om Göteborgs och Bohus samt Hallands län med rörlig redskap och beträffande Skåne med såväl rörlig som fast redskap, allt i huvudsaklig överensstämmelse med av ålder rådande sedvanor.

Vad angår rikets östra och södra kuster hava svårigheterna att åstadkomma en för både strandägare och icke strandägande fiskare tillfredsställande lösning visat sig vara vida större än i fråga om västkusten. Det förslag till ändring i fiskerättslagen, som år 1924 framlades av kammarkollegiet och som, bland annat, innefattade ett frigivande i betydande omfattning av allt saltsjöfiske jämväl inomskärs, befanns icke ägnat att tjäna till utgångspunkt för en lagstiftning beträffande nu ifrågavarande kuststräckor. Den då verkställda utredningen syntes nämligen giva vid handen, att de fiskande där icke kunde åberopa någon mera allmänt gällande sedvana att få utöva en så vidsträckt fiskerätt, som en lagändring i anslutning till förslaget skulle medföra. Än grundligare undersökningar på ort och ställe ansågos sålunda ofrånkomliga. Dylika undersökningar hava numera företagits. Desamma hava emellertid, i anslutning till den av 1928 års riksdag i skrivelse nr 313 gjorda hemställan, begränsats till att avse strömmingsfisket. Såsom utskottet då framhöll, torde det nämligen vid ifrågavarande kuster icke vara fråga om några väsentliga intressekonflikter annat än beträffande detta slag av fiske, som i dithörande skärgårdar idkas av såväl strandägare som icke strandägande fiskare.

Utskottet finner det vara genom den nu föreliggande utredningen på tillfyllestgörande sätt ådagalagt, att från lagens bestämmelser avvikande sedvanor i fråga om strömmingsfisket med garn allmänt förekomma vid ifrågavarande kuster. Vål hava, såsom i propositionen anmärkts, dessa sedvanor under tidernas lopp undergått icke obetydliga växlingar såväl beträffande sin förekomst som med avseende å omfattning och närmare innehåll. Framför allt på senare tid har på vissa håll en ganska stark tendens gjort sig gällande, särskilt från de större strandägarnas sida, i riktning mot att utestänga de icke strandägande fiskarna från nyttjande av strömmingsfisket. Dessa strävanden hava ock vunnit ett kraftigt stöd genom tillkomsten av nuvarande lagstiftning. Enligt vad utredningen givit vid handen, synas nämligen de före 1896 års lag gällande bestämmelserna hava innefattat rätt för varje svensk medborgare att bedriva strömmingsfiske jämväl inomskärs vid de delar av rikets östersjökust, där sådant av ålder varit vanligt, men något motsvarande stadgande kom icke att inflyta i 1896 års lag. Uppenbarligen har sedvanans ställning härigenom i hög grad försvagats. Då trots dessa ogynnsamma förhållanden strömmingsfiske med garn alltjämt i mycket stor utsträckning bedrives oberoende av strandägenderätten, vittnar detta om att berörda sedvana äger en fast grund i befolkningens rättsmedvetande. Redan av denna anledning synes det utskottet angeläget, att en lagändring kommer till stånd, varigenom sedvanan återskänkes det rättsskydd, den tidigare ägt, och en bättre överensstämmelse vinnes mellan lagens bestämmelser och den sedvanemässiga uppfattningen av fiskerätten. Det bör härjämte framhållas, att den föreliggande frågan är av icke ringa praktisk betydelse. Därest de nuvarande förhållandena finge fortfara, skulle detta otvivelaktigt medföra, att de icke strandägande

fiskarna i allt större utsträckning förhindrades att bedriva strömmingsfiske inomskärs och därmed helt eller i väsentlig mån berövades sina utkomstmöjligheter. Enligt den officiella statistiken funnos år 1929 inom de nu ifrågasvarande länen sammanlagt 3,286 yrkesfiskare och 6,136 binäringsfiskare. Fördelningen på de olika länen var följande: Uppsala län 281 yrkesfiskare och 34 binäringsfiskare, Stockholms län 528 resp. 1,505, Södermanlands län 54 resp. 252, Östergötlands län 210 resp. 980, Kalmar län 1,056 resp. 1,637, Blekinge län 980 resp. 641 samt Gotlands län 177 resp. 1,087. Av dessa torde det ojämförligt största antalet så gott som uteslutande ägna sig åt strömmingsfiske. En utveckling, varigenom säkerligen en betydande del av den nuvarande yrkesfiskarestammen vore dömd till undergång, måste ur social och nationalekonomisk synpunkt anses synnerligen betänkelig. Under alla omständigheter finner utskottet det uppenbart, att det genom gällande lagbestämmelser uppkomna osäkerhetstillståndet icke bör fortfaara. Någon annan utväg till avhjälpande av missförhållandena än den genom propositionen föreslagna eller att, såvitt möjligt i anslutning till nu rådande sedvanor, frigiva strömmingsfisket med garn vid ifrågasvarande kuststräckor torde icke stå till buds. I detta sammanhang vill utskottet understryka den av departementschefen berörda synpunkten, att en dylik lagstiftningsåtgärd tillgodoser även de mindre strandägare, som idka strömmingsfiske med garn, då de i väsentlig utsträckning äro hänvisade att fiska i annans fiskevatten. Utskottet anser sig sålunda böra i princip förorda en lagstiftning enligt i propositionen framlagda grunder.

Vad därefter beträffar den närmare utformningen av förslaget, hava däri stadgats vissa inskränkningar i den fria fiskerätten åsyftande att till förmån för strandägarna bereda skydd åt den huvudsakligen på grunt vatten i strändernas närhet bedrivna fångsten av annan fisk än strömming samt åt det sedvanemässigt endast av strandägare utövade strömmingsfisket med not. I detta hänseende innehåller förslaget till en början vissa allmänna begränsningar i fråga om garnfisket, nämligen att strandägaren skall hava ensamrätt till dylikt fiske i det vatten, som har mindre djup än 10 meter eller finnes på ett avstånd ej överstigande 180 meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av 2 meter vidtager. Inom Uppsala, Stockholms, Blekinge och Gotlands län har dock genom en kompletterande bestämmelse rättslig betydelse tillerkänts det av ålder bedrivna fria garnfisket efter strömming, jämväl då sådant idkas närmare land eller på mindre vattendjup än eljest är föreskrivet. Vidare stadgas, att utan strandägarens samtycke garn ej må utsättas i en sammanhängande sträcka till större längd än 450 meter eller med mindre avstånd mellan skilda garnsträckor än 100 meter, ej heller, så länge strandägaren nyttjar av honom behörigen utmärkt notvarp, närmare detta än 300 meter.

I fråga om dessa bestämmelsers ändamålsenlighet hava, såsom ock framgår av i ämnet väckta motioner, olika meningar gjort sig gällande. Utskottet har emellertid funnit härutinnan anförda erinringar — utom i nedan nämnt anseende beträffande Blekinge län — icke vara av beskaffenhet att föranleda avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag, vilket utarbetats på grundval av de upplysningar, som lämnats av den inom justitiedepartementet tillkallade

fiskerisakkunnige, och jämväl i stort sett tillstyrkts av chefen för lantbruksstyrelsens fiskeribyrå. Av i ärendet avgivna yttranden synes framgå, att de föreslagna inskränkningarna i den fria fiskerätten äro ägnade att bereda ett effektivt skydd åt strandfisket, däri inbegripet notfisket efter strömming. Att till förmån för de icke strandägande fiskarna underkasta dessa föreskrifter en jämkning utan visshet om att syftet med desamma ändock vinnas, finner utskottet icke tillrådligt. Särskilt gäller detta, då bestämmelserna nära anknyta sig till rådande sedvana. Men även med tanke på andra fall har utskottet funnit sig med hänsyn till vad från fiskeritekniskt håll anförts icke kunna förorda avsteg från Kungl. Maj:ts förslag. Beaktas bör även, att en utsträckning av den fria fiskerätten till andra områden än dem, där dylikt fiske sedvanemässigt utövas, eller eljest på sådant sätt, att strandfisket därav lede intrång, uppenbarligen skulle medföra betydande ekonomiska förpliktelser för det allmänna. Beträffande ett av de ifrågavarande länen, nämligen Blekinge, har emellertid utskottet funnit sig icke kunna i allo biträda förslaget i förevarande del. Enligt vad framgår av utredningen och avgivna yttranden samt jämväl understrukits i motionen II: 437, synes nämligen inom detta län garnfisket efter strömming enligt rådande sedvana fortfarande vara fritt så gott som överallt i skärgården. Såsom nyss framhållits, erbjuder visserligen Kungl. Maj:ts förslag en möjlighet att åberopa denna sedvana, men med hänsyn till det fria garnfiskets stora betydelse inom länet har utskottet funnit önskvärt, att detsamma erhåller en fastare ställning. Chefen för lantbruksstyrelsens fiskeribyrå torde i sitt utlåtande hava givit uttryck åt samma synpunkt, då han förklarar, att enligt hans mening goda grunder föreläge för att en särskild lagbestämmelse åvägabragtes för Blekinge län av innehåll, att strömmingsfisket med garn därstädes stode fritt för varje svensk undersäte, dock med den inskränkingen, att strandägarna icke lede intrång i sitt notfiske. Departementschefen synes ock hava ansett denna väg framkomlig, ehuru han för vinnande av enhetliga regler föredragit den i propositionen följda linjen. Visserligen vill utskottet icke underkänna värdet av sådan enhetlighet, men då utskottet håller före, att därest bestämmelserna om visst vattendjup och avstånd från stranden överhuvud taget icke göras tillämpliga beträffande Blekinge län, skulle därigenom i stort sett förhindras uppkomsten av tvister mellan strandägare och icke strandägande fiskare rörande strömmingsfisket, vill utskottet förorda en sådan jämkning i Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet anser sig så mycket mera kunna tillstyrka en sådan förändring, som någon nämnvärd avvikelse i sak icke därigenom sker. Däremot finner sig utskottet icke kunna tillstyrka, att garnfisket där gives fritt i så stor utsträckning, som i nyssnämnda motion yrkats, utan föreslår utskottet, att övriga i Kungl. Maj:ts förslag upptagna bestämmelser till skydd för strandfisket bliva gällande även för Blekinge län.

Enligt förslaget hava slutligen från den fria fiskerätten helt undantagits vissa inom Östergötlands och norra delen av Kalmar län belägna större vattenområden, där fisket idkas uteslutande av strandägare. I motionerna I: 306

och II: 438 har hemställts, att vissa ytterligare områden skola undantagas. Då emellertid förhållandena inom dessa sistnämnda områden icke, såvitt utredningen giver vid handen, kunna anses motivera en dylik åtgärd, finner sig utskottet böra på denna punkt följa propositionen.

Ehuru, såsom nämnts, de föreslagna ändringarna i det stora hela endast äsyfta att anpassa lagens regler på förevarande område efter de faktiskt rådande förhållandena, har det dock — liksom fallet var vid 1928 och 1930 års lagändringar — befunnits nödigt att genom särskilda bestämmelser angående ersättning av statsmedel tillgodose ägare av sådana stränder, där undantagsvis något sedvanemässigt fritt strömmingsfiske ej funnits. Ersättningsrätten har därvid gjorts beroende av att vederbörande strandägare, med uteslutande av andra fiskande, efter den 1 januari 1897 men före den 1 januari 1932 själv eller genom annan tillgodogjort sig strömmingsfisket med garn. I motionerna I: 305 och II: 436 hava de grundsatser för ersättningsfrågans lösning, som sålunda upptagits i propositionen, betecknats såsom alltför snävt begränsade. I denna del vill utskottet — under hänvisning i övrigt till vad av departementschefen härutinnan anförts — endast betona, att förslaget på denna punkt även formellt till fullo överensstämmer med de bestämmelser, som i samband med 1930 års lagändring vunno riksdagens godkännande, samt att den olikhet, som kan synas föreligga mellan förslaget och de år 1928 antagna ersättningsreglerna, endast är skenbar; båda stadgandena torde sålunda i praktiken leda till samma resultat. Utskottet kan icke finna bärande skäl föreligga att, med frångående av tidigare fastställda principer, tillerkänna strandägare ersättning för mistad fiskerätt, då denne under angivna tid icke utnyttjat ifrågevarande fiske under anspråk på ensamrätt och detsamma sålunda alltjämt är fritt enligt sedvana, som i flertalet fall varit lagligen skyddad fram till år 1897. I dylika fall kommer strandägaren tydligen icke att genom den föreslagna lagstiftningens genomförande lida någon verklig förlust. Skulle ersättning ändock utgå, skulle detta fastmera framstå såsom en obehörig vinst.

Med förut nämnda undantag i fråga om Blekinge län har utskottet alltså funnit sig kunna förorda det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget. Vad i motionerna anförts har alltså icke rubbat utskottets uppfattning, att förslaget i övrigt innefattar en tillfredsställande lösning av förevarande spörsmål. Utskottet anser för sin del den framlagda utredningen giva fullt tillräckligt stöd för en positiv lösning av frågan. Genom ett uppskov med frågans avgörande för ytterligare undersökningar lärer föga vara att vinna. Däremot finner utskottet en betydande risk föreligga för att ett dylikt uppskov skulle medföra en ytterligare försämring av de icke strandägande fiskarnas ställning.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

- 1) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts ifrågevarande förslag icke kunnat i oförändrat skick antagas av riksdagen, måtte för sin del antaga följande:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Fö r s l a g

till

L a g**angående ändring i 3 och 17 §§ lagen den 27 juni 1896 (nr 42 s. 1) om rätt till fiske.**

Häri genom förordnas, dels att i 3 § lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske, vilken paragraf senast ändrats genom lagen den 6 juni 1930 (nr 197), skall mellan första och andra styckena införas ett nytt stycke av nedan angivna lydelse, dels att till 17 § samma lag skall fogas ett nytt stycke av det innehåll, som nedan anges:

3 §.

I Norrbottens — — — och onsdag.

I Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge ävensom Gotlands län må, med de inskränkningar nedan stadgas, strömmingsfiske med garn (skötar) inomskärs idkas av varje svensk undersåte:

strandägaren äge ensam rätt till sådant fiske i vatten, som har mindre djup än tio meter eller finnes på ett avstånd ej överstigande ett hundra åttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager, dock vare, där inom Uppsala, Stockholms, Blekinge och Gotlands län å viss ort de fiskande av ålder oklandrat utövat strömmingsfiske med garn å mindre vattendjup eller närmare stranden än nu sagts, de därvid bibehålla;

utan strandägarens samtycke må garn ej utsättas i en sammanhängande sträcka till större längd än fyrahundra femtio meter eller med mindre avstånd mellan skilda garnsträckor än ett hundra meter, ej heller, så länge

3 §.

I Norrbottens — — — och onsdag.

I Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge ävensom Gotlands län må, med de inskränkningar nedan stadgas, strömmingsfiske med garn (skötar) inomskärs idkas av varje svensk undersåte:

strandägaren äge i Södermanlands, Östergötlands och Kalmar län ensam rätt till sådant fiske i vatten, som har mindre djup än tio meter eller finnes på ett avstånd ej överstigande ett hundra åttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager;

i Uppsala, Stockholms och Gotlands län gälle ock om strandägarens rätt till fiske vad nu sagts, dock vare, där å viss ort de fiskande av ålder oklandrat utövat strömmingsfiske med garn å mindre vattendjup eller närmare stranden, de därvid bibehålla;

utan strandägarens samtycke må garn ej utsättas i en sammanhängande sträcka till större längd än fyrahundra femtio meter eller med mindre avstånd mellan skilda garnsträckor än ett hundra meter, ej heller, så länge

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

strandägaren nyttjar av honom behö-
rigen utmärkt notvarp, närmare detta
än trehundra meter;

strömmingsfisket vare strandägaren
förbehållet

i Slätbaken, Tränöfjärden och Grop-
viken jämte angränsande vatten innan-
för linjer, som tänkas dragna dels
från Djursö norra udde rätt till fast-
landet över sydligaste udden av Lilla
Rimmö, dels över smalaste delen av
sundet mellan Djursö och Yxnö, dels
ock där kortaste avståndet är mellan
Norra Finno och fastlandet,

i Valdemarsviken innanför en linje,
som tänkes dragen där kortaste avstån-
det är mellan Stora Alö och Kvädö,

i Syrsan och Bågviken samt Gu-
dingefjärden innanför linjer, som tän-
kas dragna dels över smalaste delen
av sundet mellan Björkö och fastlan-
det, dels från Björkö södra udde till
sydligaste udden av Lilla Rätö, dels
ock från västligaste udden av sist-
nämnda ö till närmaste ställe på fast-
landet, samt

i Gamlebyviken och Lucernafjärden
innanför en linje, som tänkes dragen
rätt åt söder från södra udden av
Gränsölandet.

Vid de — — — skall dragas.

I Göteborgs — — — av Finsbolan-
det.

Vid Skånes — — — strandägaren
förbehållet.

Där vid — — — rätt bibehållna.

De, som — — — och intrång.

Har strandägare — — — det under-
håller.

strandägaren nyttjar av honom behö-
rigen utmärkt notvarp, närmare detta
än trehundra meter;

strömmingsfisket vare strandägaren
förbehållet

i Slätbaken, Tränöfjärden och Grop-
viken jämte angränsande vatten innan-
för linjer, som tänkas dragna dels
från Djursö norra udde rätt till fast-
landet över sydligaste udden av Lilla
Rimmö, dels över smalaste delen av
sundet mellan Djursö och Yxnö, dels
ock där kortaste avståndet är mellan
Norra Finno och fastlandet,

i Valdemarsviken innanför en linje,
som tänkes dragen där kortaste avstån-
det är mellan Stora Alö och Kvädö,

i Syrsan och Bågviken samt Gu-
dingefjärden innanför linjer, som tän-
kas dragna dels över smalaste delen
av sundet mellan Björkö och fastlan-
det, dels från Björkö södra udde till
sydligaste udden av Lilla Rätö, dels
ock från västligaste udden av sist-
nämnda ö till närmaste ställe på fast-
landet, samt

i Gamlebyviken och Lucernafjärden
innanför en linje, som tänkes dragen
rätt åt söder från södra udden av
Gränsölandet.

Vid de — — — skall dragas.

I Göteborgs — — — av Finsbolan-
det.

Vid Skånes — — — strandägaren
förbehållet.

Där vid — — — rätt bibehållna.

De, som — — — och intrång.

Har strandägare — — — det under-
håller.

17 §.

Finnes uppenbart — — — tredskandes bekostnad.

Samma lag vare, där notvarp uppenbarligen finnes hava blivit oriktigt ut-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

märkt till läge eller sträckning eller hålles utmärkt å sådan tid av året, då det ej nyttjas, samt på tillsägelse rättelse ej genast sker.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1932.

Förslag

till

Lag

angående ytterligare utsträckt tillämpning av lagen den 22 juni 1928
(nr 184) om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt.

Härigenom förordnas som följer:

Vad i lagen den 22 juni 1928 om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt är stadgat för det fall, att fiske med rörlig redskap vid strand inom Göteborgs och Bohus eller Hallands län blivit fritt, skall jämväl äga tillämpning, såvitt den ändring i lagen om rätt till fiske, som träder i kraft den 1 juli 1932, medför att varje svensk undersåte erhåller rätt att utöva strömmingsfiske med garn (skötar) i fiskevatten inom Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge ävensom Gotlands län, där sådan rätt enligt äldre lag var förbehållen strandens ägare. Ersättning skall dock utgå allenast där strandägaren, med uteslutande av andra fiskande, efter den 1 januari 1897 men före den 1 januari 1932 själv eller genom annan tillgodogjort sig strömmingsfisket med garn.

Framställning om ersättning enligt denna lag vare ansedd såsom i rätt tid gjord, där den skett före den 1 juli 1937.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1932.

2) att de i ämnet väckta motionerna, i den mån de ej kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

2) av herr *Carlström*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

Av utredningen i ärendet — — — — betydelse för strandägarna.

Vidare vill utskottet fästa uppmärksamheten därpå, att, då vissa områden i Slätbaken, Tränöfjärden och Gropviken m. fl. platser i Kungl. Maj:ts förslag undantagits från lagens bestämmelser, det synes kunna ifrågasättas, om ej även andra områden, såsom exempelvis de i motionerna I: 306 och II: 438 omnämnda, med samma rätt kunna påkalla undantag. Då emellertid utskottet på här ovan förut anförda skäl anser, att frågan i sin helhet bör bli föremål

för en ny och mera allsidig undersökning, har ej utskottet velat ingå på spörsmålet om de ytterligare undantag, som i nämnda motioner omhandlas.

Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må

1) med bifall till motionerna I: 305 och II: 436 avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition;

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa ytterligare utredning av i föreliggande proposition omhandlade fråga, varvid de här ovan av utskottet anförda synpunkterna torde närmare beaktas, ävensom för riksdagen framlägga det förnyade förslag, vartill utredningen kan föranleda;

3) att motionerna I: 306 och II: 438, II: 433 och II: 437 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.